

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง”

Development of Thai Learning Activity Packages for Prathom Suksa 6
Entitled “Poetry Composition”

นิตยา วิเศษแก้ว¹ อุษา ปราบหงษ์²
Nittaya Wisedkaew¹ Usa Prabhong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” และ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง”

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคำสว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” 2) แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของนวัตกรรม E_1/E_2 และการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.05/84.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
3. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การแต่งบทร้อยกรอง

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The study was conducted with the following purposes : 1) to develop Thai learning activity packages for Prathom Suksa 6 entitled “Poetry Composition” to contain their standard efficiency of 80/80, 2) to compare the students’ learning achievements possessed before and after learning through the Thai learning activity packages for Prathom Suksa 6 entitled “Poetry Composition”, 3) to investigate the students’ satisfaction of learning through the Thai learning activity packages for Prathom Suksa 6 entitled “Poetry Composition”.

The subjects were 30 Prathom Suksa 6 students who were studying in the second semester of 2014 academic year at Ban Khamsawang School under Nakhon Phanom Educational Service Area Office 1. The instruments included 1) learning activity packages, 2) learning plans of Thai substance for Prathom Suksa 6 entitled “Poetry Composition”, 3) achievement test, 4) questionnaire to examine the students satisfaction of learning through the Thai learning activity packages for Prathom Suksa 6 entitled “Poetry Composition”. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and the innovation’s efficiency (E_1/E_2). The difference of the students’ achievements was tested by t-test (Dependent Samples).

The study revealed these results:

1. The Thai learning activity packages for Prathom Suksa 6 entitled “Poetry Composition” contained their standard efficiency of 80.05/54.22 which was higher than the set criteria of 80/80.

2. After the students had learnt through the Thai learning activity packages for Prathom Suksa 6 entitled “Poetry Composition”, their achievement was statistically higher than that of before at .01 level of significance.

3. The students’ satisfaction of learning through the Thai learning activity packages for Prathom Suksa 6 entitled “Poetry Composition” was at the level with the average score of 4.30.

Keywords : Learning Activity Packages, Poetry Composition

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลข่าวสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้

ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิต ศักดิ์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรม อันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 3) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลองค์ปัจจุบัน ได้พระราชทานแก่ผู้เข้าประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พุทธศักราช 2505 ตอนหนึ่งว่า “ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ประเทศไทยนั้นมีภาษาไทยของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองตั้งแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้” (สนม ครุฑเมือง, 2550, หน้า 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้เยาวชนไทยเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการ โดยใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นแกน การแต่งคำประพันธ์ต้องอาศัยการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูดมาบูรณาการกัน การเรียนในส่วนของคำประพันธ์ผู้เรียนจะต้องเห็นความงามของถ้อยคำในคำประพันธ์ เข้าใจเรื่องราวของวรรณคดี การท่องจำคำประพันธ์ที่ไพเราะจะเป็นต้นทุนหรือเป็นพื้นฐานของการแต่งคำประพันธ์

การสอนภาษาไทยให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดประสงค์ของหลักสูตรนั้น ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะพื้นฐานให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งทักษะการเขียนเป็นการแสดงออกที่สำคัญแทนคำพูด นอกเหนือไปจากการใช้ภาษาให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันแล้ว ในการเรียนการสอนเกือบทุกวิชาต้องอาศัยการเขียนเพื่อบันทึก เพื่อรวบรวมถ้อยคำของครู ของเพื่อน หรือวิทยากร เพื่อรายงาน หรือย่อสิ่งที่ได้ยินได้ฟัง และเพื่อเขียนตอบปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะการเขียนตอบในเวลาทดสอบ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เป็นรากฐานในการเรียนวิชาต่างๆ (กรมวิชาการ, 2542, หน้า 13) ดังนั้นการเขียนจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาที่แสดงออกทางความคิดเป็นตัวหนังสือ เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นได้ทราบความคิดของผู้เขียนโดยไม่มีเสียงสูงต่ำ หนักเบา หรือท่าทางประกอบ เช่น การพูด จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ในด้านการเขียน ทั้งนี้เพราะภาษาไทยมีคุณลักษณะพิเศษมีเสียงมากมายมีถ้อยคำหลากหลาย สามารถนำมา

เรียบเรียงให้เกิดการสัมผัสคล้องจองกันได้โดยไม่มีข้อจำกัด

การเขียนบทร้อยกรองเป็นลักษณะการเขียนประเภทหนึ่งที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมากกว่าการเขียนในรูปแบบอื่น เนื่องจากคำประพันธ์มีฉันทลักษณ์เป็นข้อบังคับ การแต่งคำประพันธ์ต้องเข้าใจในกฎเกณฑ์ดังกล่าวเป็นพื้นฐานจึงจะสามารถแต่งคำประพันธ์ชนิดนั้นๆ ได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เมื่อเข้าใจเรื่องฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ชนิดนั้นๆ แล้วจะแต่งคำประพันธ์ได้ดี สำหรับปัญหาที่ผู้วิจัยพบในการสอนการแต่งคำประพันธ์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนบ้านคำสว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม คือ นักเรียนแต่งคำประพันธ์ไม่ได้ เขียนไม่มีสัมผัสคล้องจอง ไม่ถูกต้องตามหลักฉันทลักษณ์ ทำให้การสอนการแต่งคำประพันธ์ไม่ประสบความสำเร็จ นักเรียนขาดความมั่นใจที่จะเรียนรู้สาระการเรียนรู้อื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไปด้วย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อคะแนนระดับชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังเห็นได้จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2556 มาตรฐานการเรียนรู้ 4.1 ระดับโรงเรียน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.54 ระดับจังหวัด คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.03 และระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.02 สรุปผลการทดสอบนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคำสว่าง ปีการศึกษา 2556 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จากการรายงานผลดังกล่าว จึงควรพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นจึงควรต้องพัฒนาการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการเขียนบทร้อยกรอง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยประสบปัญหาเรื่องการสอนมาพัฒนาเป็นอันดับแรกเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น สร้างความมั่นใจต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นการพัฒนาพื้นฐานการเขียนบทร้อยกรองในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่

จะต้องพัฒนาการสอน และสื่อการเรียนการสอน ที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดหรือริ้น เกิดความคิดรวบยอด (Concept) ที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนสามารถถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของบทหรือโครงองได้ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2538, หน้า 194–200) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรอง ครูควรใช้สื่อการสอนหลายชนิด เพื่อช่วยให้บรรยากาศในการสอนการเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น ตลอดจนนำนวัตกรรมต่างๆ ทางเทคโนโลยีการศึกษามาใช้จัดการเรียนการสอน โดยครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างในด้านความสนใจของนักเรียน ซึ่งวิธีสอนที่ดีวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพบรรลุวัตถุประสงค์ได้ คือ การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Package) เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่นิยมกันอย่างแพร่หลายเพราะเป็นสื่อที่มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู คู่มือนักเรียน ตลอดจนหนังสือ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำ (จิตรภรณ์ ภูแก้ว, 2547, หน้า 14) นอกจากนี้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ยังเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ สามารถแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มความสามารถและเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้จัดให้และแนะนำเท่านั้น (พัชรี จักรชุม, 2552, หน้า 31) จากการศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนบทร้อยกรอง ของสุพัตรา ชื่นเจริญ (2546, บทคัดย่อ) ยังพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถพัฒนาการเขียนบทร้อยกรองให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พนอจิต จันทา (2548, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนวิชาการเขียน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาภาษาไทย พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ยังพบว่า มีงานวิจัยที่กล่าวถึงชุดกิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนการเขียนบทร้อยกรองมีประสิทธิภาพ และน่าสนใจ ดังนี้ ภาวัญ สุตสงวน (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 พบว่า ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ นักเรียนมีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรองอยู่ในระดับมาก อภิชาติ ชมภูทัศน์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มยุรี คุ่มขำ (2553, หน้า 82) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) พบว่า สื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเนื้อหาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 อยู่ในระดับดี คุณภาพด้านสื่อค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 อยู่ในระดับดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความพึงพอใจต่อบทเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

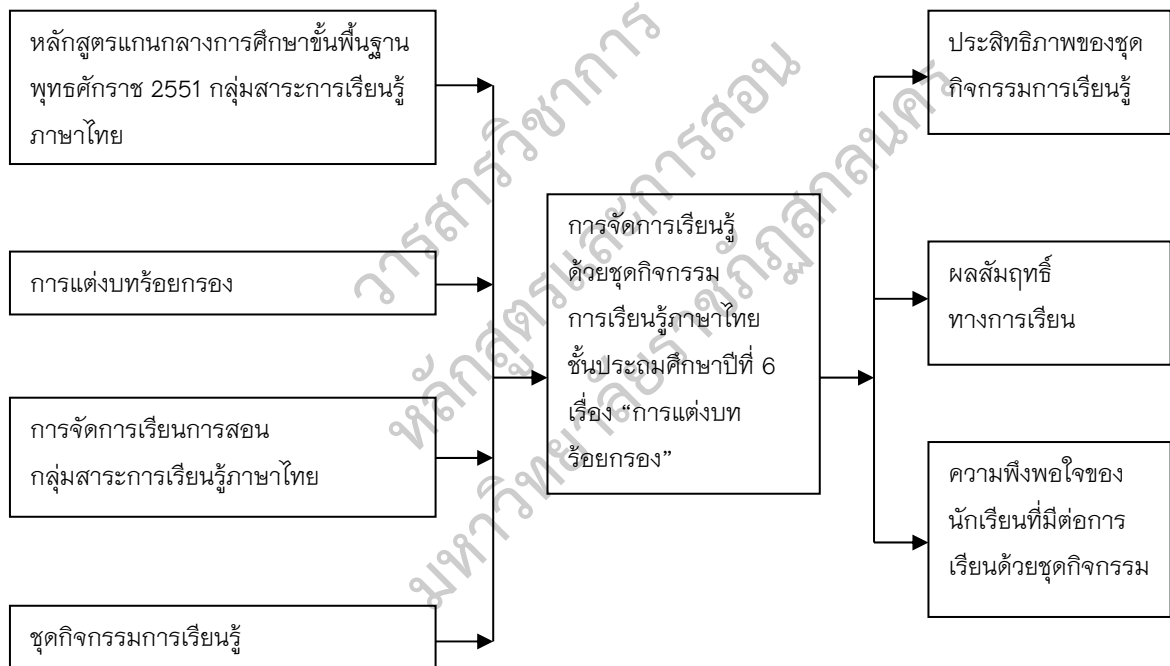
ด้วยเหตุผลดังกล่าวเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนการแต่งบทร้อยกรองให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการบูรณาการสื่อหลายชนิดเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ฝึกกิจกรรมการแต่งบทร้อยกรอง

การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการที่หลากหลายเหมาะสม และสัมพันธ์กับตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ เราความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต กล้าแสดงออก กล้าคิด และเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนบทร้อยกรองได้ดีขึ้น และมีความพึงพอใจที่ดีต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม อีกทั้งช่วยลดเวลาการสอนของครู และเป็นการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจากชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง”
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง”

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนในเครือข่ายวังตามัว-กุรุคุ อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ที่มีบริบทเหมือนกันกับโรงเรียนบ้านคำสว่าง จำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านไทยสามัคคี โรงเรียนบ้านวังตามัว โรงเรียนบ้านกุรุคุ

โรงเรียนบ้านหนองแซง โรงเรียนบ้านโชคอำนาจ โรงเรียนบ้านหนองบัวด่านเก่า โรงเรียนบ้านนาปาง โรงเรียนรอตโพธิ์ทองวิทยาสรรค์ และโรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ รวมนักเรียนทั้งสิ้น 385 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านคำสว่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบ

แบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนแบบผลของการเรียน คือ มีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะเหมือนกับนักเรียนโรงเรียนอื่นๆ ในเครือข่ายวังตามัว-กุรุคุ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” จำนวน 7 ชุด

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” จำนวน 7 แผน

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 1 ฉบับ

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการแต่งบทร้อยกรอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ผู้วิจัยสอนกลุ่มทดลองโดยสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นควบคู่กันในขั้นตอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทำการสอนไปตามลำดับเริ่มจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ในขั้นตอนการสอนได้ให้นักเรียนฝึกทักษะในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ทดสอบแบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรมไปด้วย ทำการสอนไปในลักษณะดังกล่าวจนครบ จำนวน 7 แผน และนักเรียนทำกิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 ชุด เป็นการสิ้นสุดการทดลองสอน

3. หลังสิ้นสุดการทดลองสอนแล้วผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มทดลองอีกครั้งหนึ่งด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิมและแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

1.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” โดยพิจารณาจากเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมด ที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งหมด 7 ชุดของนักเรียนระหว่างเรียน ซึ่งจะต้องได้ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมด ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ซึ่งจะต้องได้ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย 80 ขึ้นไป

1.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง”

1.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง”

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การซักถามทั้งรายบุคคล รายกลุ่ม และพิจารณาผลงานจากการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมด มาจัดหมวดหมู่ เพื่อสรุปผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ที่มีต่อการพัฒนาการเรียนในด้านต่างๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการทำงานร่วมกัน การพัฒนาด้านทักษะการใช้ภาษา และการพัฒนาศักยภาพด้านการคิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.2 การคำนวณหาค่าระดับความยาก (P) ของข้อสอบ
 - 1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบ
 - 1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น
2. สถิติพื้นฐาน
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้และดัชนีประสิทธิผล
 - 3.1 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 คำนวณจาก
 - 3.1.1 ประสิทธิภาพกระบวนการ
 - 3.1.2 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 - 3.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

จากการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สรุปผลได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.05/84.22 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.30

อภิปรายผล

จากผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” มีประสิทธิภาพ 80.05/84.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม พบว่าความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.30

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 1.1 ชุดกิจกรรมนี้เหมาะสำหรับที่จะใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ดังนั้นหากจะนำไปใช้กับระดับชั้นอื่น ครูผู้สอนต้องพิจารณาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้น โดยศึกษาหลักสูตร และความเหมาะสมด้านอื่นๆ
 - 1.2 ครูผู้สอนที่จะนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้จัดการเรียนการสอน ควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดกิจกรรมทั้ง 7 ชุด ให้เข้าใจชัดเจน ควรเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมก่อนทำกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง

เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนในชุดกิจกรรมที่ 4 ชุดที่ 6 และชุดที่ 7 เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มนักเรียนได้ร่วมกันปรึกษาหารือฝึกการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ และการคิดที่เป็นระบบ คิดจากสิ่งที่เป็นนามธรรมออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมโดยถ่ายจากความรู้สึก ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องอธิบายวิธีการเรียนให้นักเรียนเข้าใจก่อนใช้ชุดกิจกรรม และการจัดกิจกรรมในแต่ละชุดครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยก่อนใช้ชุดกิจกรรม

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งครูผู้สอนควรจัดบริบทห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนในแต่ละชุดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ ในการแบ่งกลุ่มควรตระหนักนักเรียนที่เรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อนให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.5 ครูผู้สอนควรบันทึกปัญหาและข้อสงสัยที่นักเรียนซักถาม เพราะถึงแม้ว่า ชุดกิจกรรมจะผ่านการปรับปรุงมาแล้วหลายครั้ง แต่อาจมีข้อบกพร่องที่ยังไม่พบจึงควรติดตามผลการใช้ เพื่อนำเอาข้อบกพร่องที่พบไปปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการนำไปใช้ครั้งต่อไป

1.6 ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการเขียนบทร้อยกรอง เช่น จัดประกวดหรือแข่งขันการแต่งกลอนสุภาพ กาพย์ยานี 11 ในโอกาสวันสำคัญต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการเขียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต้องอาศัยหลักจิตวิทยาการจูงใจผู้เรียนโดยเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายากให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และควรทำต่อเนื่องกันไปตามระดับชั้นพร้อมกับอาจมีรูปภาพประกอบเพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจไม่รู้สึกเบื่อหน่ายและไม่ชอบการแต่งกลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 โดยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมหลายๆ แบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางซึ่งจะทำให้ นักเรียนมีความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง “การแต่งบทร้อยกรอง” กับเทคนิคอื่นๆ เพื่อนำมาใช้ฝึกนักเรียนให้มีพัฒนาการทางด้านภาษาสามารถเลือกสรรคำมาใช้ในการแต่งบทร้อยกรองให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ผู้สนใจสามารถนำแนวทางการสร้างชุดกิจกรรมของการวิจัยในครั้งนี้ไปปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมในรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาอื่น ในระดับชั้นอื่นได้ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอน

2.4 ผู้สนใจควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ทักษะการคิด พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม เจตคติต่อภาษาไทย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- จิตรราภรณ์ ภูแก้ว. (2547). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติและการนำไปใช้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พนอจิต จันทา. (2548). *การพัฒนาชุดการสอนวิชาการเขียนสำหรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พัชรี จักรชุม. (2552). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ สาระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภาขวิญ สุตสงวน. (2549). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเขียนนثرย่อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มยุรี คุ่มขำ. (2553). *การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งนثرย่อยกรอง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สนม ครุฑเมือง. (2550). *การเขียนเชิงวิชาการ พิมพ์ครั้งที่ 2*. นครสวรรค์: นิวเสรินคร.
- สุพัตรา ชื่นเจริญ. (2546). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนนثرย่อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์. (2538). *วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชาติ ชมภูทัศน์. (2552). *การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนนثرย่อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.